

HØGSKOLEN
i **INNLANDET**

**Grunnskolelærerutdanning
for trinn 1-7**

Retningslinjer for praksisstudiet

Studieåret 2017-2018

Velkommen til studieåret 2017-2018

Gjennom *Retningslinjer for praksisstudiet* ønsker vi å informere om praksisopplæringen i grunnskolelærerutdanningen for trinn 1-7 ved Høgskolen i Innlandet. Retningslinjene inneholder viktig informasjon til studenter, skoleledere, praksislærere og ansatte ved høgskolen.

Studentene ved grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7 skal ha praksisopplæring i grunnskolen i alle fem årene i utdanningen.

Høgskolen i Innlandet har partnerskoleavtaler med 30 grunnskoler i kommunene Elverum, Gjøvik, Hamar, Lillehammer, Løten, Ringsaker og Stange. Studentene vil få praksisopplæring på en høgskolens partnerskoler i disse kommunene.

Grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7 er en mastergradsutdanning som kvalifiserer for tilsetning i undervisningsstilling i grunnskolen. Utdanningen er en integrert, profesjonsrettet grunnskolelærerutdanning, basert på forskning og erfaringskunnskap. Samtidig bygger utdanningen på opplæringsloven og gjeldende læreplaner for grunnsopplæringen. Begynneropplæring og kontaktlærerrollen er sentrale temaer som inngår i utdanningen. Utdanningen kjennetegnes av høy faglig kvalitet, av helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksisstudier og av et nært samspill med profesjonsfeltet og det samfunnet skolen er en del av. Utdanningen skal gi studentene internasjonale perspektiver, sette lærerprofesjonen inn i en historisk, kulturell og samfunnsmessig sammenheng og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse.

I en profesjonsutdanning som grunnskolelærerutdanning for trinn 1–7, tilegner studentene seg fagkunnskap i tillegg til å utvikle praktiske ferdigheter og egen læreridentitet. Lærerutdanningen foregår på to læringsarenaer: på høgskolen og i praksisskolene. Praksisstudiet har således en integrerende funksjon i grunnskolelærerutdanningen, noe som forutsetter nært samarbeid mellom studenter, faglærere, praksislærere og skoleledelse. I løpet av de tre første årene av utdanningen skal praksisstudiet utvikle bred kompetanse om lærerarbeidet, klasselæreledelse, kontaktlærerrollen, eleven og elevmangfoldet og skolen som organisasjon. Praksisstudiet skal i denne perioden vise studentenes utvikling i ferdigheter og sosialisering til lærerprofesjonen samt undervisningskunnskap i undervisningsfagene. I løpet av de to siste årene av utdanningen skal studenten få en mer inngående kunnskap om læreprosesser, barns utvikling og forsknings- og utviklingsarbeid i skolen. Praksisopplæringen er en obligatorisk del av lærerutdanningen og må bestås hvert år for at studenten kan gå videre i studieløpet.

Høgskolen i Innlandet jobber tett og systematisk med praksisfeltet for å sikre god kvalitet i praksisopplæringen. De gode erfaringene fra dette samarbeidet føres videre og styrkes i praksisopplæringen i de nye grunnskolelærerutdanningene.

Praksisdokumenter og praksisskjemaer vil være tilgjengelige på høgskolens hjemmesider, www.inn.no. I tillegg vil det være et eget område som heter *Praksis* på høgskolens læringsplattform.

Retningslinjer for praksisstudiet revideres

Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7

Retningslinjer for praksisstudiet 2017-2018

Side 3

årlig. Denne utgaven gjelder kun for studieåret 2017-18. Det som står i planen om innhold og organisering for senere studieår, kan bli endret og må leses med forbehold.

Vi ønsker lykke til med studieåret og ser fram til et godt samarbeid om praksisopplæringen!

Hilsen

Studieleder	Knut Øystein Høvik	knut.hovik@inn.no	tlf. 62517641
Studieveileder	Hilde Brustad	hilde.brustad@inn.no	tlf. 62517618
Praksiskoordinator	Liv Oddny Røragen	liv.roragen@inn.no	tlf. 62517710

Postadresse til praksisadministrasjonen:

Høgskolen i Innlandet
Praksisadministrasjonen studiested Hamar
Postboks 400
2418 Elverum

Innhold

1	Nasjonale retningslinjer for praksisopplæringen	7
1.1	Innhold i praksisopplæringen	7
1.2	Omfang og organisering	7
2	Organisering av praksisopplæringen ved Høgskolen i Innlandet	8
2.1	Praksismodell for utdanningen for trinn 1-7	8
2.2	Praksisperioder, praksisdager og seminar dager	9
2.3	Praksispartier	9
2.4	Samarbeid: en oversikt	9
2.5	Avtaler med partnerskoler, praksisskoler og praksislærere	9
3	Emneplaner for praksisstudiet	10
3.1	Praksisstudium 1. studieår: Lærerrollen og lærerarbeidet	11
3.1.1	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i høstsemesteret:	13
3.1.2	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i vårsemesteret:	13
3.2	Praksisstudium 2. studieår: Eleven og elevmangfoldet	14
3.2.1	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i høstsemesteret:	Feil!
	Bokmerke er ikke definert.	
3.2.2	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i vårsemesteret:	Feil!
	Bokmerke er ikke definert.	
3.3	Praksisstudium 3. studieår: Skolen som organisasjon	16
3.3.1	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i vårsemesteret:	Feil!
	Bokmerke er ikke definert.	
3.4	Praksisstudium 4. studieår: Læringsledelse og elevmangfold	18
3.4.1	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i vårsemesteret:	Feil!
	Bokmerke er ikke definert.	
3.5	Praksisstudium 5. studieår: Forsknings- og utviklingsarbeid	20
3.5.1	Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i vårsemesteret:	Feil!
	Bokmerke er ikke definert.	
3.6	Praksissamarbeid, innhold og organisering	22
4	Veiledning, vurdering og evaluering	24
4.1	Veiledning og vurdering i praksis	24
4.2	Studenter som ikke får fullført eller ikke består praksis	25
4.3	Studenters og praksislæreres evaluering av praksis	25
5	Samarbeid om praksisopplæringen: ansvar og oppgaver	26
5.1	Studieleder	26
5.2	Praksisadministrasjonen	26
5.3	Rektor	26
5.4	Praksislærer	26
5.5	Student	27
5.6	Høgskolens kontaktlærer	27
6	Praktisk informasjon	28
6.1	Fravær i praksisperioden	28
6.2	Studenter er ikke vikarer	28
6.3	Obligatoriske attester	28
6.4	Praksis i utlandet	28
7	Skikkethetsvurdering	28
7.1	Hva menes med skikkethetsvurdering?	28
7.2	Hvem er ikke skikket?	28
7.3	Løpende skikkethetsvurdering	28
7.4	Særskilt skikkethetsvurdering	29

7.5	Tvilmelding om skikkethet	29
7.6	Kriterier i lærer- og spesialpedagogiske utdanninger for å vurdere om en student er skikket 29	
7.7	Saksbehandling videre.....	29

1 Nasjonale retningslinjer for praksisopplæringen

1.1 Innhold i praksisopplæringen

Retningslinjer for praksisstudiet bygger på *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7* (05.07.2016) og *Nasjonale retningslinjer for praksisstudiet*. Praksisopplæringen i grunnskolelærerutdanningen skal være veiledet, vurdert og variert. Den inngår som en integrert del av alle fagene i utdanningen og anses som en læringsarena på linje med fagstudiet ved lærerutdanningsinstitusjonen. Det skal være progresjon i praksisopplæringen, den skal være tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike sider av skolens virksomhet. Studenten skal være en aktiv deltaker i skolens pedagogiske virksomhet, og på den måten utvikle kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som beskrevet i læringsutbyttebeskrivelsene.

Veiledning og vurdering av studenter i praksisopplæringen er et felles ansvarsområde for faglærere i lærerutdanningene, praksislærere og skoleledere.

Praksisopplæringen omtales også i *Studieplan for grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7* ved Høgskolen i Innlandet.

1.2 Omfang og organisering

Studentene skal ha minst 110 dager praksis fordelt over fem år, med 80 dager i løpet av de tre første årene og 30 dager i løpet av de to siste årene av utdanningen. Praksisopplæringen skal være i grunnskolen og fordeles på høyere og lavere trinn i det løpet som utdanningen kvalifiserer for. I tillegg kommer fem dager med tilrettelagt observasjon tidlig i studiet.

Praksisopplæringen organiseres gjennom formelle avtaler mellom lærerutdanningsinstitusjonen, skoleeier og rektor ved praksisskolen. Praksisskolens rektor har det overordnede ansvaret for praksisopplæringen ved den enkelte praksisskole, og skal sørge for at det legges gode rammer rundt praksisopplæringen.

2 Organisering av praksisopplæringen ved Høgskolen i Innlandet

2.1 Studiemodell for utdanningen for trinn 1-7

Studieår	Semester	Fag	Praksis	Fag
5. studieår	Vår	Masterfag Masteroppgave 30 studiepoeng		
	Høst	Masterfag Engelsk/ KRLE/Matematikk/ Musikk/ Naturfag/ Norsk 15 studiepoeng	15 dager 1.-7. trinn	Masterfag Masteroppgave 15 studiepoeng
4. studieår	Vår	Pedagogikk og elevkunnskap 15 studiepoeng	15 dager 1.-7. trinn	Masterfag Undervisningsfag eller profesjonsrettet pedagogikk 15 studiepoeng
	Høst	Pedagogikk og elevkunnskap 15 studiepoeng		Masterfag Engelsk/KRLE/Matematikk/ Musikk/Naturfag/Norsk 15 studiepoeng
3. studieår	Vår	Engelsk 2/KRLE 2/ Matematikk 2/Musikk 2/ Naturfag 2/Norsk 2 (Fordypning med FoU-oppgave) 15 studiepoeng	20 dager 5.-7. trinn	Engelsk 2/KRLE 2/ Matematikk 2/Musikk 2/ Naturfag 2/Norsk 2 (Fordypning med FoU-oppgave) 15 studiepoeng
	Høst	Samfunnsfag 1/Kroppøving 1/ Mat og helse 1/Profesjonsrettet pedagogikk/ Skolerelevant fag/ Internasjonalt studieopphold 15 studiepoeng		Samfunnsfag 1/Kroppøving 1/ Mat og helse 1/Profesjonsrettet pedagogikk/ Skolerelevant fag/ Internasjonalt studieopphold 15 studiepoeng
2. studieår	Vår	Pedagogikk og elevkunnskap 15 studiepoeng	20 dager 1.-4. trinn	Matematikk 15 studiepoeng
	Høst	Norsk 1 15 studiepoeng	15 dager 1.-4. trinn	Naturfag 1/Engelsk 1 15 studiepoeng
1. studieår	Vår	Norsk 1 15 studiepoeng	15 dager 5.-7. trinn	Naturfag 1/Engelsk 1 15 studiepoeng
	Høst	Pedagogikk og elevkunnskap 15 studiepoeng	5 + 10 dager 5.-7. trinn	Matematikk 15 studiepoeng

Det er to praksisperioder i de første to studieårene, og studentene skal være på samme praksisskole i begge perioder. Normalt har studentene praksis på samme skole i fjerde og femte studieår. I løpet av studiet skal studentene ha praksis på forskjellige praksisskoler.

2.2 Praksisperioder, praksisdager og seminar dager

For å sikre kontinuitet og sammenheng i praksisperiodene, organiseres praksisperiodene som hele, sammenhengende uker (fem praksisdager).

Normal arbeidsdag for studentene i praksisperioden er i tidsrommet fra kl. 08.00 til kl. 16.00, men studentene må regne med at de også må delta på møter på ettermiddags- og kveldstid. Praksislærer skal til vanlig sikre at studenten er til stede i 3-4 undervisningstimer (ca. $\frac{3}{4}$ av elevenes undervisningstid) hver praksisdag og at de deltar i veiledningssamtaler hver dag. Praksisopplæringen skal være i de fag som inngår i studentenes egne fagporteføljer (dvs. obligatoriske og valgfrie studiefag). Studentene skal, i tillegg til undervisning og veiledning, også delta i kontaktlærerarbeid, teamsamarbeid, skolens felles samarbeidstid, vurderingsarbeid, elevsamtaler, foreldresamarbeid, læreplanarbeid med mer. Totalt sett skal praksisopplæringen gi studentene et realistisk bilde av lærerens arbeidsoppgaver. Samtidig er studentene under opplæring, og praksisopplæringen skal gi rom til refleksjon, forberedelser, etterarbeid, samarbeid og faglig fordypning.

2.3 Praksispartier

Hvert praksisparti består av inntil fire studenter. Høgskolen legger opp til at sammensetningen av praksispartiene endres noe fra år til år. I enkelte tilfeller kan det likevel, blant annet av geografiske hensyn, være hensiktsmessig at studentene er på samme praksisparti i flere studieår. Hvilke studiefag studentene velger vil få innvirkning på sammensetning av praksispartier. Praksisadministrasjonen har ansvaret for å sette sammen praksispartier.

Samarbeid er en viktig kompetanse for lærere. Samarbeidslæring er en viktig innholds-komponent i praksisopplæringen. utfordringer knyttet til samarbeid må løses internt i praksispartiet, eller i dialog med praksislærer og eventuelt rektor på praksisskolen. Høgskolens praksisadministrasjon eller faglærere kontaktes ved behov.

2.4 Samarbeid - en oversikt

Høgskolen i Innlandet ønsker et tett og nært samarbeid med våre partner- og praksisskoler. I løpet av studieåret gjennomføres faste møter for å styrke samarbeidet om praksisopplæringen. Møter som involverer skoleledere, praksislærere, studenter og høgskolens kontaktlærere og faglærere, legges til tirs dager kl. 12.00 - 16.00. En oversikt over de ulike samarbeidsmøtene er samlet i en egen aktivitetsplan for partner- og praksisskoler. Denne oversikten sendes til skolene og er også tilgjengelig på høgskolens hjemmesider.

Følgende møter og samarbeidsarenaer gjennomføres hvert studieår:

- Førpraksismøter for studenter, praksislærere og høgskolens kontaktlærere
- Innføringskurs for nye praksislærere i forkant av førpraksismøtene
- Møter med skoleledere fra partnerskolene
- Oppfølgingsmøter på praksisskolene hvor studenter, praksislærer og høgskolens kontaktlærer gjennomfører trepartsamtaler
- Profesjonsseminar med trepartsamtaler etter endt praksisperiode med studenter, praksislærere og høgskolens kontaktlærere
- Fagdag for praksislærere. I løpet av praksisperiodene inviteres praksislærerne til fagdag på høgskolen. Studentene skal ha ansvaret for praksislærers undervisning denne dagen, med grundig før- og etterveiledning av praksislærer.

De forskjellige møtene og samarbeidsarenaene er beskrevet nærmere i kapittel 3.6.

2.5 Avtaler med partnerskoler, praksisskoler og praksislærere

Høgskolen i Innlandet har partneravtaler med 30 grunnskoler i kommunene Elverum, Gjøvik, Hamar, Lillehammer, Løten, Ringsaker og Stange. Praksisopplæring skal gjennomføres i en av disse kommunene.

Studentene skal til vanlig ikke ha praksis på skoler hvor de har et ansettelsesforhold eller andre nære relasjoner. Studenter må påregne reisekostnader i praksisperiodene.

Høgskolen i Innlandet gjennomfører praksisopplæring i henhold til Øvingslæreravtalen av 01.08. 2005, Rundskriv F-04-05.

Praksislærere i grunnskolelærerutdanningene skal ha gjennomgått videreutdanning i praksisveiledning på minimum 15 studiepoeng eller forpliktet seg til å starte opplæring i praksisveiledning. Det er ønskelig at praksislærer har arbeidet som lærer i minimum tre år. Dette er et ledd i kvalitetssikringen av profesjonsstudiet.

3 Emneplaner for praksisstudiet

Emneplaner for praksisstudiet bygger på Nasjonalt råd for lærerutdannings nasjonale retningslinjer for praksisstudiet (2016). De nasjonale retningslinjene legger tydelige føringer for innholdet i praksisstudiet for hvert av studieårene. Det skal være en nær sammenheng mellom arbeidsmåter og innhold i pedagogikk og elevkunnskap, praksisstudiet og undervisningsfagene. Praksisstudiet skal ha en integrerende funksjon i utdanningen.

Nedenfor gjengis emnebeskrivelser og læringsutbytteformuleringer for praksisstudiet for hvert studieår. I tillegg har hver praksisperiode noen særlige fokuspunkter som studentene skal bruke som utgangspunkt for sine problemstillinger til trepartsamtalene. I denne utgaven omtales kun fokuspunkter for trepartsamtaler for første studieår. Trepartsamtalene omtales nærmere i kapittel 3.6.

Som en del av forberedelsene til praksisstudiet skal studentene ha lest Jonsmoen, K. M. & Greek, M. (2016). *Praksisboka: Slik lykkes du i praksisstudiene*. Oslo: Gyldendal akademisk. Boka anbefales som utgangspunkt for samtale mellom studenter og praksislærere/skoleleder i praksisperioder.
Barnehage

3.1 Praksisstudium 1. studieår: Lærerrollen og lærerarbeidet

Semester

Høst/Vår

Krav til forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Ved bestått emne har kandidaten oppnådd følgende læringsutbytte:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om lærerens oppgaver og roller i skolen
- har kunnskap om kontaktlærerrollen, klasseledelse, kommunikasjon og relasjonsarbeid
- har kunnskap om læreprosesser, tilrettelegging av undervisning, arbeidsmåter og vurderingsformer som fremmer gode inkluderende klasse- og læringsmiljø
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter som grunnlag for læring

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i norsk, matematikk og valgt undervisningsfag med utgangspunkt i nasjonale og lokale planer
- kan lede gode læringsprosesser med utgangspunkt i ulike arbeidsmåter og mål for undervisningen
- kan observere og lede elevers læringsarbeid
- kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med fagene

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- har innsikt i elevenes læring av grunnleggende ferdigheter og kompetanser
- kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger fra praksislærer og praksisveileder

Innhold

Praksisstudiet i grunnskolelærerutdanningen er veiledet, vurdert og variert. Praksis er en integrert del av alle fagene i utdanningen, og anses som en læringsarena på linje med fagstudiene ved lærerutdanningsinstitusjonen. Det er progresjon i praksisstudiet, og opplæringen er tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike sider av skolens virksomhet.

- Observasjon
- Lærerrollen
- Klasseledelse
- Tilrettelegging for læring
- Undervisning i samarbeid med medstudenter under veiledning av praksislærere og faglærere, med særlig oppmerksomhet mot matematikk, norsk og valgt undervisningsfag
- Deltakelse i undervisning i andre fag sammen med praksislærer
- Arbeidsmåter og vurderingsformer
- Læremidler
- Grunnleggende ferdigheter
- Nasjonale og lokale læreplaner
- Arbeids- og undervisningsformer

Arbeids- og undervisningsformer

Praksisstudiet i første studieår består av totalt 25 dager veiledet og vurdert praksis (10 dager høst og 15 dager vår), og opplæringen skal gjennomføres på 5.- 7. trinn i grunnskolen. I tillegg kommer fem dager tilrettelagt observasjon i grunnskolen i første semester. Studentene organiseres i praksispartier på inntil fire studenter. Praksispartiet skal være på samme praksisskole med samme praksislærer både høst og vår.

Hvert praksisparti har i tillegg til praksislærer en faglærer fra høghskolen som sin praksisveileder. Praksisveileder har et særlig ansvar for å følge opp studentene både i fagene og i praksisperiodene.

Det er utarbeidet egne føringer for samarbeid, innhold og organisering av praksisopplæringen. Disse er beskrevet nærmere i *Retningslinjer for praksisstudiet*.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Gjennomført praksis i tråd med føringene i *Retningslinjer for praksisstudiet*

Eksamen

Praksis vurderes til *Bestått/Ikke bestått* etter avsluttet praksis i vårsemesteret.

3.1.1 Tilrettelagt observasjonspraksis

Høgskolen i Innlandet har valgt å la fem dager tilrettelagt observasjonspraksis inngå som en del av den veiledede og vurderte opplæringen. I denne uken skal studentene:

- gjøre seg kjent med skolen, lærerne og elevene i klassen
- observere praksislæreres undervisning og hvordan læreren tilrettelegger for læring av fag, med særlig oppmerksomhet mot matematikk
- bruke ulike observasjonsmetoder i egen observasjon
- med utgangspunkt i egne observasjoner, diskutere lærerrollen og reflektere over lærernes undervisning, elevenes læring, læringsprosesser, arbeidsmåter og læremidler sammen med medstudenter og praksislærer
- delta i undervisningsoppgaver sammen med praksislærer

3.1.2 Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i høstsemesteret:

Generelle skolefaglige fokuspunkter: Mangfold i skolen, klasseledelse og kontaktlærers ansvar og oppgaver

Fagdidaktiske fokuspunkter: Grunnleggende ferdigheter i matematikkfaget

3.1.3 Fokuspunkter til profesjonsseminaret etter praksisperioden i vårsemesteret:

Generelle skolefaglige fokuspunkter: Arbeid med læreplaner

Fagdidaktiske fokuspunkter: Grunnleggende ferdigheter i norskfaget og valgt studiefag

3.2 Praksisstudium 2. studieår: Eleven og elevmangfoldet

Semester

Høst/Vår

Krav til forkunnskaper

Bestått praksisstudium 1. studieår

Læringsutbytte

Ved bestått emne har kandidaten oppnådd følgende læringsutbytte:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om læreprosesser, tilrettelegging av undervisning, arbeidsmåter og vurderingsformer som fremmer gode inkluderende klasse- og læringsmiljø
- har kunnskap om elevenes forutsetninger og utvikling som utgangspunkt for tilpasset opplæring
- har kunnskap om kulturelt, språklig, religiøst og sosialt mangfold
- har kunnskap om gjeldende lov- og planverk og om det helhetlige opplæringsløpet med vekt på overgangen fra barnehage til barneskole
- har kunnskap om skolens arbeid med konflikthåndtering, mobbing, barn og unge i krise, samt skolens planer for krisehåndtering

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere undervisning i fagene matematikk, norsk og valgt undervisningsfag
- kan lede læreprosesser for de yngste elevene
- kan reflektere over og vurdere, velge og bruke ulike kartleggingsverktøy og på bakgrunn av resultat følge opp den enkelte elev
- kan samhandle med elever, foresatte, kolleger og andre interne og eksterne aktører
- kan utvikle mål for opplæringen i ulike fag og vurdere elevenes måloppnåelse
- kan bruke digitale verktøy i undervisning

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre lærerfaglige oppgaver med alle elever
- har utviklet egen læreridentitet, kommunikasjons- og relasjonskompetanse

Innhold

Praksisstudiet i grunnskolelærerutdanningen er veiledet, vurdert og variert. Praksis er en integrert del av alle fagene i utdanningen, og anses som en læringsarena på linje med fagstudiene ved lærerutdanningsinstitusjonen. Det er progresjon i praksisstudiet, og opplæringen er tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike sider av skolens virksomhet.

- Elevmangfold: kulturelt, språklig, religiøst og sosialt
- Elevenes forutsetninger
- Elevvurdering
- Barn i vanskelige livssituasjoner
- Tilpasset opplæring
- Kartleggingsverktøy
- Digitale læremidler

- Overgang fra barnehage til skole
- Gjeldende lov- og planverk
- Kommunikasjon- og relasjonskompetanse

Arbeids- og undervisningsformer

Praksisstudiet i andre studieår består av totalt 35 dager (15 dager høst og 20 dager vår), og opplæringen skal gjennomføres på 1.- 4. trinn i grunnskolen. Studentene organiseres i praksispartier på inntil fire studenter. Praksispartiet skal være på samme praksisskole med samme praksislærer både høst og vår.

Hvert praksisparti har i tillegg til praksislærer en faglærer fra høgskolen som sin praksisveileder. Praksisveileder har et særlig ansvar for å følge opp studentene både i fagene og i praksisperiodene.

Det er utarbeidet egne føringer for samarbeid, innhold og organisering av praksisopplæringen. Disse er nærmere beskrevet i *Retningslinjer for praksisstudiet*.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Gjennomført praksis i tråd med føringene i *Retningslinjer for praksisstudiet*

Eksamen

Praksis vurderes til *Bestått/Ikke bestått* etter avsluttet praksis i vårsemesteret.

3.3 Praksisstudium 3. studieår: Skolen som organisasjon

Semester

Vår

Krav til forkunnskaper

Bestått praksisstudium 2. studieår

Læringsutbytte

Ved bestått emne har kandidaten oppnådd følgende læringsutbytte:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om skolen som organisasjon og dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet
- har kunnskap om metoder knyttet til forsknings- og utviklingsarbeid i skolen
- har kunnskap om gjeldende lov- og planverk og om det helhetlige opplæringsløpet med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse i fagene matematikk, norsk og alle valgte undervisningsfag
- kan drøfte undervisning og læring på bakgrunn av profesjonsetiske perspektiv
- kan identifisere og drøfte tiltak for å håndtere mobbing og trakassering og bidra til positiv utvikling av skolens læringsmiljø
- kan gjennomføre opplæring som fremmer elevenes digitale kompetanse
- kan samhandle med elever, foresatte, kolleger og andre interne og eksterne aktører

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- har endrings- og utviklingskompetanse som bidrar til samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen
- kan med grunnlag i teori og forskning kritisk vurdere egen og andres praksis

Innhold

Praksisstudiet i grunnskolelærerutdanningen er veiledet, vurdert og variert. Praksis er en integrert del av alle fagene i utdanningen, og anses som en læringsarena på linje med fagstudiene ved lærerutdanningsinstitusjonen. Det er progresjon i praksisstudiet, og opplæringen er tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike sider av skolens virksomhet.

- Skolen som organisasjon og dens mandat
- Skolens samarbeidspartnere
- Skole-hjem-samarbeid
- Skolens læringsmiljø
- Mobbing og trakassering
- Profesjonsetikk
- Forsknings- og utviklingsarbeid i skolen
- Endrings- og utviklingskompetanse
- Pedagogisk utviklingsarbeid i skolen

Arbeids- og undervisningsformer

Praksisstudiet i tredje studieår består av totalt 20 dager (20 dager vår), og opplæringen skal gjennomføres på 5.- 7. trinn i grunnskolen. Studentene organiseres i praksispartier på inntil fire studenter.

Hvert praksisparti har i tillegg til praksislærer en faglærer fra høgskolen som sin praksisveileder. Praksisveileder har et særlig ansvar for å følge opp studentene både i fagene og i praksisperiodene.

Det er utarbeidet egne føringer for samarbeid, innhold og organisering av praksisopplæringen. Disse er nærmere beskrevet i *Retningslinjer for praksisstudiet*.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Gjennomført praksis i tråd med føringene i *Retningslinjer for praksisstudiet*

Eksamen

Praksis vurderes til *Bestått/Ikke bestått* etter avsluttet praksis i vårsemesteret.

3.4 Praksisstudium 4. studieår: Læringsledelse og elevmangfold

Semester

Vår

Krav til forkunnskaper

Bestått praksisstudium 3. studieår

Læringsutbytte

Ved bestått emne har kandidaten oppnådd følgende læringsutbytte:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har inngående kunnskap om læreprosesser, tilrettelegging av undervisning, arbeidsmåter og vurderingsformer som fremmer inkluderende klasse- og læringsmiljø
- har inngående kunnskap om barns utvikling, læring og danning i ulike sosiale, flerkulturelle kontekster og om hvordan kunnskapen kan anvendes for å tilpasse opplæringen til alle elevers forutsetninger og behov

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan ta selvstendig ansvar for planlegging og gjennomføring undervisning i fag, med særlig fokus på masterfaget, over tid
- kan ta ansvar for å utvikle og lede inkluderende, kreative, trygge og helsefremmende læringsmiljøer der opplæringen tilpasses elevenes behov

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å involvere og bygge relasjoner til elever og foresatte
- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiv ved skolens arbeid, stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling

Innhold

Praksisstudiet i grunnskolelærerutdanningen er veiledet, vurdert og variert. Praksis er en integrert del av alle fagene i utdanningen, og anses som en læringsarena på linje med fagstudiene ved lærerutdanningsinstitusjonen. Det er progresjon i praksisstudiet, og opplæringen er tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike sider av skolens virksomhet.

- Læringsledelse
- Inkluderende klasse- og læringsmiljø
- Barns utvikling, læring og danning i ulike sosiale og flerkulturelle kontekster
- Internasjonale, globale perspektiver i skolen
- Videreutvikling av fagdidaktiske kompetanser i masterfaget

Arbeids- og undervisningsformer

Praksisstudiet i fjerde studieår består av totalt 15 dager (15 dager vår), og opplæringen skal gjennomføres på 1.- 7. trinn i grunnskolen. Studentene organiseres i praksispartier på inntil fire studenter.

Hvert praksisparti har i tillegg til praksislærer en faglærer fra høgskolen som sin praksisveileder. Praksisveileder har et særlig ansvar for å følge opp studentene både i fagene og i praksisperiodene.

Det er utarbeidet egne føringer for samarbeid, innhold og organisering av praksisopplæringen. Disse er nærmere beskrevet i *Retningslinjer for praksisstudiet*.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Gjennomført praksis i tråd med føringene i *Retningslinjer for praksisstudiet*

Eksamen

Praksis vurderes til *Bestått/Ikke bestått* etter avsluttet praksis i vårsemesteret.

3.5 Praksisstudium 5. studieår: Forsknings- og utviklingsarbeid

Semester

Høst

Krav til forkunnskaper

Bestått praksisstudium 4. studieår

Læringsutbytte

Ved bestått emne har kandidaten oppnådd følgende læringsutbytte:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har kunnskap om konkret forsknings- og utviklingsarbeid i praksisskolen
- har bred kunnskap om lærerprofesjonen og forståelse av skolens utvikling som organisasjon, dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan undervise basert på forskning og erfaringsbasert kunnskap, alene og sammen med andre
- kan gjennomføre profesjonsrettete, praksisrelevante, selvstendige og avgrensede forskningsprosjekt i tråd med forskningsetiske normer

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra aktivt til endringsprosesser og ta ansvar for samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen og involvere lokalt samfunns-, arbeids- og kulturliv i opplæringen
- kan kritisk vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kan på et avansert nivå formidle og kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til profesjonsutøvelsen
- har profesjonsfaglig digital kompetanse

Innhold

Praksisstudiet i grunnskolelærerutdanningen er veiledet, vurdert og variert. Praksis er en integrert del av alle fagene i utdanningen, og anses som en læringsarena på linje med fagstudiene ved lærerutdanningsinstitusjonen. Det er progresjon i praksisstudiet, og opplæringen er tilpasset studentenes fagvalg og knyttet til ulike sider av skolens virksomhet.

- Forsknings- og utviklingsarbeid i skolen
- Utvikling av endringskompetanse
- Endringsprosesser i skolen
- Analyse av læringsprosesser i lys av forskningsbasert kunnskap og pedagogisk teori
- Digital dannelse og mediekompetanse

Arbeids- og undervisningsformer

Praksisstudiet i femte studieår består av totalt 15 dager (15 dager høst), og opplæringen skal gjennomføres på 1.-7. trinn i grunnskolen. Studentene organiseres i praksispartier på inntil fire studenter.

Hvert praksisparti har i tillegg til praksislærer en faglærer fra høgskolen som sin praksisveileder. Praksisveileder har et særlig ansvar for å følge opp studentene både i fagene og i praksisperiodene.

Det er utarbeidet egne føringer for samarbeid, innhold og organisering av praksisopplæringen. Disse er nærmere beskrevet i *Retningslinjer for praksisstudiet*.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Gjennomført praksis i tråd med føringene i *Retningslinjer for praksisstudiet*

Eksamen

Praksis vurderes til *Bestått/Ikke bestått* etter avsluttet praksis i høstsemesteret.

3.6 Praksissamarbeid, innhold og organisering

De nasjonale retningslinjene for utdanningen presiserer at det skal være en gjennomgående profesjonsretting i utdanningen. Profesjonsperspektivet skal være tydelig hele tiden, i alle fag og i alle studieårene. For ytterligere å styrke profesjonsperspektivet og sammenhengen mellom fagstudiene og praksisopplæringen, gjennomfører Høgskolen i Innlandet *profesjonsseminarer* i etterkant av hver praksisperiode. I tillegg har høgskolen og praksisfeltet faste årlige møter.

Informasjon til studentene før praksisperioder

- I forkant av første praksisperiode i 1. studieår får studentene en grundig gjennomgang av *Retningslinjer for praksisstudiet* og praksisgjennomføringen av studieleder og praksiskoordinator. I tillegg gis en grundig orientering om skikkethet.
- I forkant av øvrige praksisperioder informeres studentene enten klassevis eller gjennom informasjon på høgskolens læringsplattform.
- Faglærere har ansvar for å informere studentene om innhold og oppgaver i praksisperioden og nødvendig informasjon om profesjonsseminaret.

Informasjon til praksislærere om praksisoppgaver

- Faglærere sender informasjon om eventuelle praksisoppgaver som vedlegg i epost til praksiskoordinator i god tid før praksis. Praksiskoordinator videresender informasjonen til praksislærerne sammen med annen relevant informasjon i forkant av praksisperioden.

Førpraksismøter

Høgskolen arrangerer førpraksismøter for hvert kull. Møtene er obligatoriske for studenter, høgskolens kontaktlærere og praksislærere og arrangeres i forkant av praksisperiodene på høsten. Førpraksismøtet består av en informasjonsdel og en del hvor studenter, praksislærere og kontaktlærer møtes for å planlegge praksisperiodene. Studenter som ikke deltar på førpraksismøtet, må gjennomføre en samtale med praksiskoordinator for å kunne gå ut i praksis.

Praksislærer og studenter skal gjennomføre en forventningssamtale på førpraksismøtet eller første dag i praksisperioden. I denne samtalen må forventninger og krav som praksislærer og studenter har til hverandre avklares. Studentene skal i forkant fylle ut et forventningsnotat som de tar med til samtalen. Den første samtalen skal også gi studentene innblikk i skolen, klassen, planer og oppgaver.

Planleggingsmøter på praksisskolene

I forkant av praksisperioden i vårsemesteret i 1. og 2. studieår skal studenter og praksislærer gjennomføre et planleggingsmøte på praksisskolen. Studenter og praksislærer bør avtale tidspunkt for dette møtet før praksisperioden i høstsemesteret avsluttes. Det er studentene som har ansvar for å ta initiativ til å avtale møtetidspunkt.

Oppfølgingsmøtene på praksisskolene

For hvert studieår i utdanningen får hvert praksisparti tildelt en faglærer fra høgskolen som sin kontaktlærer. Kontaktlærer har et særlig ansvar for å følge opp studentene både i fagstudiet og i praksisperiodene. Høgskolens kontaktlærere skal møte praksislærer og studenter på praksisskolen i samtlige praksisperioder. Tidspunkt for oppfølgingsmøter på praksisskolene bør avtales på førpraksismøtet. Møtene gjennomføres innenfor en tidsramme på fire timer.

Møtet gjennomføres på følgende måte:

- Kontaktlærer og praksislærer følger en undervisningsøkt som en eller flere av studentene har ansvar for. Kontaktlærer får et utfyllende veiledningsdokument for undervisningsøkten før undervisningen starter, helst dagen før.
- Kontaktlærer, praksislærer og studenter gjennomfører en *trepartsamtale*. Trepartsamtalen skal være en veiledningssamtale rundt den observerte undervisningsøkten. Samtalen skal også ta

opp fokuspunktene for praksisperioden, samt problemstilling til trepartsamtalen på profesjonsseminaret etter endt praksisperiode.

- Kontaktlærer og praksislærer skal samtale om vurdering av studentene og deres progresjon.
- Kontaktlærer og studenter skal samtale om praksisopplæringen i praksisperioden og om praksisoppgaver gitt av faglærer(e).

Profesjonsseminarer

Etter endt praksisperiode forbereder studentene profesjonsseminar. Studentene skal ha veiledning med sin kontaktlærer før profesjonsseminaret. Det er studentene som har ansvar for å avtale tidspunkt med kontaktlærer. Studentene bør i tillegg sende aktuell problemstilling til sin kontaktlærer mot slutten av praksisperioden. Hvert praksisparti sender et tosidert notat på epost til samtlige praksislærere og kontaktlærere som skal delta på seminargruppen senest kl. 15.30 fredagen før seminaret. Epostadressene finnes i oversikter over seminargrupper på høgskolens læringsplattform. Notatet er et forberedelsesnotat til framlegget, og må presentere problemstillingen, henviser til praksiserfaringer, til fagstoff/teori og vise studentenes refleksjoner. Notatet skal ikke vurderes til godkjent/ikke godkjent, men inngå som en del av den helhetlige vurderingen av deltakelse på profesjonsseminaret. Se vurderingskriteriene nedenfor.

Alle høgskolens kontaktlærere deltar på profesjonsseminarene og en kontaktlærer blir tildelt oppgaven som seminarleder for hver seminargruppe. Seminarleder setter opp program for seminaret, fordeler tiden til praksispartiene og registrerer eventuelt fravær. Praksiskoordinator lager en oversikt over seminargruppene og bestiller rom.

På profesjonsseminaret deltar studenter, praksislærere og høgskolens kontaktlærere i *trepartsamtaler*. Samtalene skal være en arena for refleksjon og fordypning. Målet er at praksiserfaringer skal bearbeides i møte med teorier og andre erfaringer, og at skolefaglige og undervisningsfaglige problemstillinger skal belyses fra studenters og faglæreres perspektiver. Utgangspunktet for samtalen i profesjonsseminaret er studentenes praksiserfaringer og deres aktuelle problemstilling. Problemstillingen skal være knyttet til *ett av fokuspunktene*, enten generelt skolefaglig fokuspunkt eller fagdidaktisk fokuspunkt. For å sikre variasjon, bredde og progresjon i praksisopplæringen har hver praksisperiode ulike overordnede tema som studentene skal tilegne seg kunnskap om. Disse temaene er beskrevet under omtalen av praksisperiodene i kapittel 3. Dersom det er særlige grunner til det, kan studentene velge skolefaglige eller fagdidaktiske problemstillinger utenfor fokuspunktene.

Profesjonsseminarene har en tidsramme fra kl. 12.15 – 16.00. Hver seminargruppe består av tre til fire praksispartier og deres kontaktlærere. Studentene forbereder framlegg med utgangspunkt i innlevert notat og inviterer til faglige drøftinger og refleksjon med utgangspunkt i problemstillingene. Innenfor tildelt tidsramme skal studentene ha sitt framlegg (ca. 15-20 minutter) og lede trepartsamtalen (ca. 10-15 minutter). I samtalen deltar høgskolens kontaktlærere og studenter med faglige bidrag.

Deltakelse på profesjonsseminaret er obligatorisk for studentene. Etter at alle praksispartiene har holdt sine framlegg, skal seminarleder, praksislærere og andre kontaktlærere som er til stede, vurdere praksispartiene til godkjent/ikke godkjent etter følgende kriterier:

- Faglig innhold i innlevert notat med blant annet henvisning til praksiserfaringer, fagstoff, teori og refleksjoner
- Framlegg, presentasjon og faglig refleksjon innenfor ett av fokuspunktene
- Ledelse av samtalen, involvering av medstudenter, faglærere og praksislærere i samtalen

På slutten av seminardagen gis hvert praksisparti en samlet vurdering. Vurderingen gis muntlig, enkeltvis til hvert parti (ikke i samlet seminargruppe). Seminarleder har et særlig ansvar for å lede vurderingssamtalen.

Etter avsluttet profesjonsseminar skal seminarleder informere kontaktlærere om hvilke praksispartier som er vurdert til godkjent eller ikke godkjent. Praksispartier som vurderes til ikke godkjent, må levere inn et utvidet notat og ha en samtale med høgskolens kontaktlærer i etterkant. Studenter som av særskilte årsaker ikke deltar på profesjonsseminaret, må levere inn et utvidet refleksjonsnotat til sin kontaktlærer.

4 Veiledning, vurdering og evaluering

4.1 Veiledning og vurdering i praksis

Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert. Studentene vurderes til *Bestått/Ikke bestått* ved slutten av hvert studieår. Vurderingen skal ta utgangspunkt i de nasjonale læringsutbytteformuleringene. Veiledning og vurdering av studentene i praksisopplæringen er et felles ansvarsområde for faglærere i lærerutdanningen, praksislærer og rektor.

Praksislærer/praksislærerteamet skal til vanlig sikre at alle studenter gjennomsnittlig følger 3-4 undervisningstimer (ca. $\frac{3}{4}$ av elevenes undervisningstid) hver praksisdag og deltar i veiledningssamtaler hver dag. Praksisopplæringen skal være i de fag som inngår i studentenes egne fagporteføljer. Se også kapittel 2.2.

Å følge undervisning kan innebære observasjon av praksislærers eller medstudenters undervisning, å være medhjelper i klassen/gruppen, å ha undervisning sammen med medstudenter eller alene eller delta på andre skolefaglige aktiviteter med elever og lærere. Studentenes praksisopplæring skal være variert og knyttet til ulike sider ved læreryrket. Hver praksisperiode har, i tillegg til undervisning, ulike innholdskrav. Praksislærer og praksisskolens rektor har ansvar for at studentene får kunnskaper om og erfaringer i tråd med de faglige innholdskravene til hver praksisperiode. Studentene selv har også et medansvar for dette. Se kapittel 3.

Før- og etterveiledning

Det er viktig at det settes av tilstrekkelig tid til planlagt veiledning både i forkant av undervisning og i etterkant av studentens undervisning. Studentene skal i forkant av hver undervisningsøkt utarbeide et planskjema eller annet veiledningsdokument. Førveiledning skal baseres på denne skriftlige planen for undervisningen. Hensikten med veiledningssamtalen er å avklare intensjoner og begrunnelser for undervisning og å justere og bearbeide planene. Førveiledningen bør senest foregå dagen før undervisningen skal skje, slik at studentene har mulighet til å forandre planer for undervisningen. Praksislærer skal til vanlig være til stede i undervisningen og observere det som er avtalt mellom partene. Etterveiledning tar utgangspunkt i punkter drøftet i førveiledningen, sett opp mot det som faktisk skjedde i undervisningen. Det er studentenes vurdering av eget arbeid som står i fokus for denne samtalen.

Individuell veiledningssamtale

Praksislærer skal gjennomføre en individuell veiledningssamtale med hver student mot slutten av praksisperioden i høstsemesteret i 1. og 2. studieår. Her må studentens utvikling og framgang tas opp, og det må gis veiledning for videre utvikling. På bakgrunn av tilbakemeldinger i veiledningssamtalen, skal studenten selv komme frem til tre egne utviklingsmål som studenten skal jobbe mot i vårsemesteret. Dersom det er fare for at studenten ikke vil bestå praksis, må studenten gjøres kjent med dette i denne samtalen eller så snart praksislærer ser at det er en fare for det. I samråd med høgskolens kontaktlærer/studieleder kan praksislærer sende inn skjemaet *Melding om fare for Ikke bestått praksis*. Se ellers egen prosedyre i kapittel 4.2.

Praksislærer skal etter praksis i høstsemesteret i 1. og 2. studieår sende inn skjemaet *Høstrapport praksis* til praksisadministrasjonen der det bekreftes at studenten har gjennomført praksisopplæringen og hatt en individuell veiledningssamtale. Studentens egne utviklingsmål skal også føres inn i høstrapporten.

Individuell sluttvurdering

Ved slutten av praksisperioden i hvert studieår skal praksislærer skrive en sluttvurdering på skjemaet *Vurdering av student i praksis*. Den enkelte student vurderes ut ifra gitte læringsutbytteformuleringer (se kapittel 3). Konkretiseringer av læringsutbyttene finnes på høgskolens hjemmesider i dokumentet *Hjelpenotat til vurdering av student i praksis*. I studentens sluttvurdering må det komme tydelig fram hva som er studentens styrke og hva studenten må arbeide videre med. På den måten vil vurderingen også få en veiledende funksjon for videre utvikling. Praksisperioden avsluttes med en individuell sluttsamtale mellom praksislærer og student, hvor den skriftlige sluttvurderingen er grunnlaget for samtalen. Vurderingsskjemaet skal være underskrevet av praksislærer, student og rektor. Studenten skal ha en kopi av sluttvurderingen og praksislærer sender originalen til høgskolens praksiskoordinator.

4.2 Studenter som ikke får fullført eller ikke består praksis

Praksisopplæringen kan vurderes til *Ikke bestått* dersom studentens kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse avviker fra læringsutbytteformuleringer eller studenten samlet sett har for stort fravær i praksisperioden.

I slike tilfeller følges følgende prosedyre:

1. Studenten gjøres kjent med at han/hun står i fare for å få ikke bestått i praksis i individuell veiledningssamtale eller så snart praksislærer ser at det er en fare for det. Ved tvil kontakter praksislærer høgskolens kontaktlærer/studieleder for drøftinger.
2. Dersom praksislærer og høgskolens kontaktlærer/studieleder sammen vurderer at studenten står i fare for å ikke oppnå læringsutbyttene eller at fraværet er for stort, sender praksislærer skjemaet *Melding om fare for Ikke bestått praksis* til praksisadministrasjonen. I tillegg skal praksislærer sørge for at studenten får en kopi av utfylt skjema.
3. Studenter som står i fare for å få ikke bestått i praksis, skal ha tett oppfølging av praksislærer og kontaktlærer/studieleder. Studenten må i det inneværende studieårs praksisopplæring kunne vise evne til å nå læringsutbytter som er beskrevet som mangelfulle i skjemaet *Melding om fare for Ikke bestått praksis*.
4. Studenter som i sluttvurderingen får ikke bestått i praksis innkalles til veiledningssamtale med studieleder og høgskolens kontaktlærer. Ikke bestått i praksis vil til vanlig få konsekvenser for studentens videre studieprogresjon.
5. I henhold til *Forskrift om studier eksamen ved Høgskolen i Innlandet* har studenter som får ikke bestått i praksis mulighet til å ta praksisperioden én gang til. Nytt forsøk vil kunne gjennomføres ved neste ordinære praksisperiode påfølgende studieår. Maksimum antall forsøk er to.

4.3 Studenter og praksislæreres evaluering av praksis

Studentens evaluering av praksislærer og praksisskole

Studentene skal evaluere praksisopplæringen. I siste praksisperiode hvert studieår skal studentene fylle ut et evalueringsskjema og ha en evalueringssamtale med praksislærer. Praksispartiet besvarer evalueringsskjemaet i fellesskap. Det skal bare leveres ett skjema fra hvert praksisparti, men studentene må ikke nødvendigvis enes i sine evalueringer. Dersom det er ulike synspunkter må dette komme fram i skjemaet. Det utfylte skjemaet danner utgangspunktet for studentenes sluttsamtale med praksislærer siste dag i praksis. Denne samtalen gjennomføres *etter* den individuelle sluttsamtalen praksislærer har med hver enkelt student. Det bør settes av god tid til dette. Praksislærer skal skrive under for å bekrefte at han/hun er kjent med innholdet i evalueringen. Praksislærer beholder en kopi

og gir en kopi til skolens ledelse. Studentene leverer utfylt skjema til høgskolens praksisadministrasjon innen 10 dager etter avsluttet praksis. Evalueringsskjemaet er et internt dokument og skal bare gjøres kjent for involverte parter.

Praksislærers evaluering av høgskolen

Praksislærere skal evaluere høgskolens forberedelser og gjennomføring av praksis på eget skjema. Rektor skal gjøres kjent med evalueringen. Evalueringsskjemaet sendes høgskolen senest 10 dager etter avsluttet praksis. Evalueringen har forbedring og kvalitetssikring av praksisopplæringen som mål.

5 Samarbeid om praksisopplæringen: ansvar og oppgaver

5.1 Studieleder

Studieleder har et overordnet ansvar for faglig innhold, kvalitet og evaluering av praksisopplæringen.

5.2 Praksisadministrasjonen

Praksisadministrasjonen har ansvar for å organisere praksisopplæringen og har et særlig ansvar for samarbeid med partner- og praksisskoler. Praksiskoordinatorer har medansvar for å utvikle praksisopplæringen.

5.3 Rektor

- har det overordnede ansvar for praksisopplæringen ved skolen
- sørger for at det legges gode rammer for praksisopplæringen i tråd med gjeldende forskrifter for lærerutdanningene
- innarbeider praksisperioder og praksisopplæring i skolens planer og legger til rette for at praksislærere får tid til veiledning av studenter
- sørger for at hvert praksisparti har en praksislærer som har et hovedansvar for studentene og er kontaktperson overfor høgskolen
- sørger for at praksislærer/praksislærerteam dekker studentenes fagkombinasjoner
- sørger for at studentene får praksisopplæring i de undervisningsfag som inngår i studentenes utdanning
- legger til rette for at praksislærere kan delta på samarbeidsmøter og veiledningsutdanning ved høgskolen
- sørger for kvalifiserte vikarer ved praksislærers fravær
- inkluderer studentene i skolehverdagen og legger til rette for hensiktsmessige arbeidsforhold for studentene
- bidrar til at studenter som må ta igjen deler av praksis, får gjennomført dette
- har samtaler med studenter om utvalgte temaer (se nærmere informasjon om emneplaner i kapittel 3)

5.4 Praksislærer

- setter seg inn i gjeldende avtale- og planverk for praksisopplæring og har særlig ansvar for at Retningslinjer for praksisstudiet etterfølges
- deltar på samarbeidsmøter med høgskolen
- gjør seg kjent med studentenes vurderingsskjema fra eventuelle tidligere praksisperioder
- planlegger, gjennomfører og vurderer praksisopplæringen sammen med studenter
- gjennomfører før- og etterveiledning med studenter individuelt eller i gruppe
- har veilednings- og sluttsamtale med hver enkelt student og skriver sluttvurdering
- registrerer og følger opp fravær for studenter i praksisperioden

- leder trepartsamtalen mellom faglærer, studenter og praksislærer på oppfølgingsmøtet på skolen og har vurderingssamtale med kontaktlærer fra høgskolen for å drøfte studentenes utvikling og framgang
- skriver og sender inn *Vurdering av student i praksis* og *Praksislærers evaluering av Høgskolen*
- samarbeider med høgskolens kontaktlærer, praksisadministrasjon eller studieleder om enkeltstudenter som står i fare for ikke bestått i praksis.
- deltar i trepartsamtalen i profesjonsseminaret på høgskolen etter avsluttet praksisperiode og vurderer studentenes deltakelse
- forplikter seg til å starte opplæring i praksisveiledning (15 studiepoeng) dersom praksislærer ikke har tilsvarende kompetanse
- bidrar om mulig med elevarbeider (tegninger, tekster, oppgaver, tester, etc.) som kan brukes som eksempler i undervisningen på høgskolen

5.5 Student

- setter seg grundig inn i *Retningslinjer for praksisstudiet* ved høgskolen og gjør seg godt kjent med rutiner som gjelder praksis
- søker informasjon og holder seg oppdatert om praksis via høgskolens læringsplattform og hjemmesider
- deltar på førpraksismøter og planlegger praksisperioder sammen med medstudenter og praksislærere
- kontakter praksislærer for å avtale møte før praksisperioder
- foreviser praksisvurderingene fra eventuelle tidligere praksisperioder til ny praksislærer
- er aktiv i egen læringsprosess, tar initiativ, viser interesse og stiller forberedt til egen undervisning og veiledning
- har ansvar for undervisning og andre oppgaver i praksis etter avtale med praksislærer
- bruker planskjema eller annet veiledningsdokument til forberedelse av egen undervisning
- sørger for at høgskolens kontaktlærer får et utfylt veiledningsgrunnlag i forkant av oppfølgingsmøtet på praksisskolen
- deltar i veiledning med praksislærer, både gruppevis og individuelt
- kontakter praksisskolen ved eget fravær og leverer egenmeldingsskjema til praksislærer
- evaluerer praksis i samarbeid med medstudenter og gir forberedt tilbakemelding til praksislærer i eget møte etter at individuelle sluttsamtaler er gjennomført
- utfører praksisoppgaver i henhold til semesterplaner og deltar på eventuelle seminarer/fagdager på høgskolen i praksisperioden
- avtaler veiledning med høgskolens kontaktlærer før profesjonsseminarene, forbereder og deltar aktivt på profesjonsseminarer etter praksisperioder

5.6 Høgskolens kontaktlærer

- setter seg inn i *Retningslinjer for praksisstudiet*, samt gjør seg kjent med rutiner som gjelder praksisopplæring
- er nærmeste kontaktperson for studenter og praksislærere og har et særlig ansvar for oppfølging av studenter i praksisperioden, samt følger opp saker som meldes
- deltar på førpraksismøter med studenter, praksislærere og praksisadministrasjonen og eventuelt informerer om eget fag, praksisoppgaver/arbeidskrav
- sender oppgaver knyttet til praksis til praksiskoordinator i god tid før praksisperioder
- har oppfølgingsmøte med studenter og praksislærer på praksisskolen og deltar i vurderingssamtale med praksislærer for å drøfte og vurdere studentenes utvikling og framgang
- drøfter problemstillinger til profesjonsseminaret med studentene (se kapittel 3.4)
- leder og deltar på profesjonsseminaret etter praksisperioden og veileder studentene før framlegg

6 Praktisk informasjon

6.1 Fravær i praksisperioden

Praksisopplæring er en obligatorisk del av profesjonsutdanningene. Det er obligatorisk frammøte til all undervisning og veiledning knyttet til praksis. Alt fravær skal meldes til praksislærer og dokumenteres på egenmeldingsskjema som ligger på høgskolens hjemmesider. Egenmeldingsskjemaene skal legges ved *Vurdering av student i praksis*. Praksislærer fører protokoll over studenters fravær. Hele fraværsdager i praksis må tas igjen etter ordinær praksisperiode. Praksisskolen har ansvar for at studenten får gjennomført det antall praksisdager som ligger til studieåret.

Dersom en student får mer enn tre dager sammenhengende fravær, skal praksisadministrasjonen kontaktes. Studenter som har stort fravær i høstpraksisen i 1. og 2. studieår, bør fortrinnsvis ta igjen disse fraværsdage samme høst.

6.2 Studenter er ikke vikarer

Ved praksislærers fravær kan studentene dekke praksislærers undervisning for en dag, så fremt det blir gitt førveiledning og etterveiledning til timene. Utover det er det ikke anledning til å bruke studenter som vikarer ved praksisskolen i praksisperiodene. Det er rektors ansvar å sette inn kvalifisert vikar ved praksislærers fravær. Lengre fravær hos praksislærer må meldes til praksisadministrasjonen ved høgskolen.

6.3 Obligatoriske attester

Politiattest, helse- og taushetserklæring skal leveres og registreres i praksisadministrasjonen ved studiestart. Dersom obligatoriske attester ikke er registrert, får ikke studenten starte praksisopplæringen. Informasjon om de ulike attestene ligger på høgskolens hjemmesider.

6.4 Praksis i utlandet

Det er utarbeidet egne retningslinjer for studenter som har internasjonal praksis.

7 Skikkethetsvurdering

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til skikkethetsansvarlig på avdelingen. Informasjon om skikkethet, samt skjemaet *Melding om tvil om skikkethet* ligger på høgskolens hjemmesider.

7.1 Hva menes med skikkethetsvurdering?

Skikkethetsvurdering er en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærere.

7.2 Hvem er ikke skikket?

En student som utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket.

7.3 Løpende skikkethetsvurdering

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket. Den enkelte students skikkethet skal vurderes løpende både i den teoretiske og den praktiske delen av studiet.

7.4 Særskilt skikkethetsvurdering

Særskilt skikkethetsvurdering starter med at det blir innlevert en skriftlig tvilsmelding til institusjonsansvarlig om studentens skikkethet. Institusjonsansvarlig har ansvar for behandling av tvilsmeldinger, og at saken blir best mulig opplyst før eventuell behandling i skikkethetsnemnd. Studenten varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet, og han/hun innkalles til en vurderingssamtale. Studenten kan ha med en person til samtalen. Studenten skal få tilbud om oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at en slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten.

7.5 Tvilsmelding om skikkethet

Alle som er i kontakt med studenten kan levere inn tvilsmelding. Det gjelder for eksempel faglærere, praksislærere, studenter og administrativt ansatte. Hvis du er usikker på om du skal levere en tvilsmelding, så kan du ta kontakt og snakke med en av lærerne på studiet.

Ved tvil om en student er skikket for yrket han/hun utdanner seg til skal det leveres skriftlig tvilsmelding. Ett av kriteriene som gjelder for lærer- eller spesialpedagogiske utdanninger vedrørende tvil om skikkethet kan være nok til å sende tvilsmelding.

Tvilsmeldingen skal være begrunnet, underskrevet og beskrive situasjonen og de faktiske forhold som ligger til grunn for meldingen. Videre skal det henvises til gjeldende kriterie(r) i gjeldende sak.

Tvilsmeldingen leveres til den personen som er oppnevnt som institusjonsansvarlig for skikkethetsvurderingen ved Høgskolen i Innlandet. For studieåret 2017-18 er dette prodekan for utdanning Elin Bakke (elin.bakke@inn.no, 62 51 76 32).

7.6 Kriterier i lærer- og spesialpedagogiske utdanninger for å vurdere om en student er skikket

1. Studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn, unge og voksne i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
2. Studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn, unge og voksnes sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse
3. Studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn, unge og voksne i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
4. Studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne
5. Studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.
6. Studenten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i studiet eller kommende yrkesrolle.
7. Studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.
8. Studenten viser truende eller krenkende atferd i studiesituasjonen.

7.7 Saksbehandling videre

Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnd. Fra dette trinnet i saksbehandlingen har studenten rett til å få utgifter dekket av institusjonen til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson.

Høgskolen i Innlandet har egen skikkethetsnemnd som er satt sammen av interne og eksterne medlemmer.

Høgskolens klagenemnd kan etter innstilling fra skikkethetsnemnda fatte vedtak om utestenging fra studiet i inntil fem år dersom den finner at en student ikke er skikket for det yrket vedkommende utdanner seg til. Vedtaket kan påklages av studenten etter reglene i forvaltningsloven.

Departementet er klageinstans.

Samordna opptak får melding om vedtak om utestenging. Vedtaket vil være gyldig ved alle landets utdanningsinstitusjoner.